

ПРАВИЛНИК

за устройството и дейността на Научния съвет към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН

I РАЗДЕЛ. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този правилник урежда устройството, дейността и управлението на Научния съвет към Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при БАН, правата и задълженията на неговите членове съгласно Закона за БАН, Устава на БАН, Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН. Настоящият правилник е в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език и Правилника за устройството и дейността на Института за български език и е съобразен с тяхната специфика.

II РАЗДЕЛ. СЪСТАВ И РЪКОВОДСТВО

Чл. 2. Научният съвет е колективен орган за научно ръководство на Института за български език с четиригодишен мандат.

Чл. 3. Съставът на Научния съвет се избира от Общото събрание на учените на Института за български език при условията на чл. 37 от Устава на БАН. За членове на Научния съвет се избират доктори на науките, хабилитирани учени, член-кореспонденти и академици. Директорът е по право член на Научния съвет, но не може да бъде негов председател.

Чл. 4. Броят на членовете на Научния съвет на Института не може да бъде по-малък от 15 души. Общият брой на членовете не може да надвишава 25 души. Броят на членовете, които не са на основна работа в постоянното научно звено, не може да надвишава 1/3 от общия брой на членовете на Научния съвет.

Чл. 5. Съставът на Научния съвет може да се променя и допълва при необходимост в рамките на мандата му при условията и по реда, предвидени в чл. 3 и чл. 4.

Чл. 6. В заседанията на Научния съвет с право на съвещателен глас участва един млад учен или докторант. Той се избира от Общото събрание на учените за мандата на Научния съвет. Правото на младите учени и докторантите да бъдат избирани, се определя към датата на избора на Научния съвет.

Чл. 7. Научният съвет избира свой председател, заместник-председател и секретар за срока на мандата си с тайно гласуване и при мнозинство повече от половината от списъчния си състав. Заместник-директорът и научният секретар не могат да бъдат избирани за председател на Научния съвет.

Чл. 8. Научният съвет се свиква от председателя си, от директора на Института или по искане на 1/5 от неговите членове.

Чл. 9. Прекратяването на членството в Научния съвет става:

1. по собствено желание;
2. при невъзможност за участие в работата на Научния съвет за повече от шест последователни месеца, при фактическо неучастие за период от шест последователни месеца или при отсъствие на повече от две трети от заседанията през дадена календарна година;
3. при отзоваване, което се извършва по реда на избирането;
4. при влизане в сила на присъда за умишлено престъпление от общ характер;
5. при смърт или поставяне под запрещение.

Чл. 10. След прекратяване на трудовите им правоотношения поради навършване на предвидената в Закона за БАН и в Устава на БАН възраст докторите на науките, хабилитираните учени в БАН, член-кореспондентите и академиците остават членове на научния съвет до края на мандата му, при условие че не се нарушават изискванията на чл. 38, ал. 3. от Устава на БАН.

III РАЗДЕЛ. НАУЧНА И ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Чл. 11. Научният съвет на Института за български език утвърждава структурата на Института, взема решения за създаване, закриване и преобразуване на научни структурни звена в постоянното научно звено.

Чл. 12. Научният съвет:

- (1) Определя научната политика на Института за български език.
- (2) Приема планове за научноизследователската и учебната дейност на Института и заедно с Общото събрание на учените – отчетите за тяхното изпълнение.
- (3) Приема завършените планови и договорни изследвания.
- (4) Приема по предложение на директора бюджета на Института и контролира изпълнението му.
- (5) Утвърждава предложените от директора заместник-директори и научен секретар.
- (6) Избира с тайно гласуване и освобождава ръководителите на структурните научни звена в Института. Ръководител на структурно звено се избира от Научния съвет за срок от четири години по предложение на членовете на Научния съвет и/или на учените от структурното звено преди навършване на 65-годишна възраст.
- (7) Взема решения за обявяване на конкурси за заемане на академични длъжности съгласно чл. 21, ал. 1, чл. 22, ал. 1 и чл. 23, ал. 1 и прави предложения за освобождаване на лица, заемащи академични длъжности.
- (8) Извършва избори след проведени конкурси за заемане на академични длъжности съгласно чл. 21, ал. 3, чл. 22, ал. 3 и чл. 23, ал. 3 и ал. 4; зачислява и отчислява докторанти съгласно установения от закона ред.
- (9) Взема решения по предложенията на директора за разпореждане с имоти, собственост на постоянното научно звено.
- (10) 1. Приема профила и периодичността на изданията на Института и може да прави промени в тях, включително временното или окончателното им спиране.
2. Избира с явно гласуване главните редактори по предложение на директора и въз основа на представени концепции и програми за развитие на изданията.
3. Избира членовете на редакционните колегии и редакционните съвети с явно гласуване по предложение на главния редактор, ръководството на Института или Научния съвет.
4. Избира заместник главен редактор между членовете на редакционната колегия с явно гласуване по предложение на главния редактор.
5. Главен редактор и заместник главен редактор на периодично издание на Института за български език може да бъде хабилитирано лице на основна работа в Института за български език. Повече от половината от членовете на редакционната колегия трябва да са на основна работа в Института за български език.
- (11) Избира редакторите на колективни трудове (речници, атласи, граматика, сборници и под.).
- (12) Взема решение за публикуване и разпространение на отчета на Института.

(13) Взема решение по предложение на директора за участие на Института в търговски дружества и др.

(14) Взема решение с тайно гласуване за удължаването на трудовите договори на навършили пенсионна възраст хабилитирани лица с предвидения в Устава на БАН срок след мотивирано предложение от директора на Института или от председателя на Научния съвет най-малко два месеца преди датата на навършване на пенсионната възраст.

Чл. 13. (1) Заседанията на Научния съвет са редовни, ако присъстват повече от половината от членовете на списъчния му състав, освен когато е предвидено друго.

(2) Решенията си Научният съвет взема с обикновено мнозинство от присъстващите членове и с явво гласуване, освен когато е предвидено друго.

(3) Решенията си по чл. 11, чл. 12, ал. 5, 6, 7 и 9 Научният съвет взема с мнозинство повече от половината от списъчния си състав.

Чл. 14. Заседанията на Научния съвет са открити за служителите в Института, освен ако Научният съвет реши друго. Решенията на Научния съвет са достъпни за служителите в звеното.

Чл. 15. Научният съвет:

(1) Приема правила за атестация на учените и останалите служители, избира атестационна комисия и утвърждава резултатите от извършените атестации. Предложение за членове на Атестационната комисия прави ръководството на Института след съгласуване с ръководителите на секции.

(2) Прави конкретизирани предложения пред директора на Института за поощрения при висока оценка на Атестационната комисия, включително взема решение с тайно гласуване за откриване на процедура за по-висока академична длъжност след мотивирано предложение на директора, което е съобразено с финансовото състояние на Института.

(3) Назначава при отрицателна атестация нова атестация след една година. Прави предложение до директора на Института за отстраняване от длъжност при повторна отрицателна атестация.

Чл. 16. Научният съвет:

(1) Утвърждава конспекта за писмен и устен изпит по специалността при провеждане на конкурсите за докторанти.

(2) Предлага комисия за конкурсния изпит по специалността (писмен и устен), която се назначава от директора на Института.

(3) Взема решение за зачисляването на редовни и задочни докторанти въз основа на резултатите от конкурса.

(4) Утвърждава по предложение на съответната секция състава на семинара за обсъждане на проекта за дисертационен труд на кандидати за докторанти на самостоятелна подготовка в съответствие с чл. 8, ал. 4 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език.

(5) Разглежда заявленията на кандидатите за зачисляване в докторантура на самостоятелна подготовка, когато те са лица, които не са на основен трудов договор в Института за български език (в едномесечен срок от подаване на заявлението), като се произнася за допускането им до обсъждане. При положително решение определя секцията, в която следва да се проведе обсъждането, и утвърждава състава на семинара за обсъждане от пет хабилитирани лица.

(6) Взема решение за зачисляването на докторанти на самостоятелна подготовка в едномесечен срок след предложението от ръководителя на секцията, провела семинара за обсъждане с положителна оценка.

(7) При вземането на решение за зачисляване утвърждава работното наименование на темата на бъдещата дисертация на докторантите и научните им ръководители (за докторантите на самостоятелна подготовка – научен консултант).

(8) Обсъжда и утвърждава индивидуалните учебни планове на докторантите до един месец след зачисляването (за редовните и задочните докторанти) и при зачисляването (за докторантите на самостоятелна подготовка).

(9) Утвърждава конспекта за изпита по базов специализиран предмет на докторантите и предлага комисия за изпита, която се назначава от директора.

(10) В края на всяка учебна година Научният съвет атестира докторантите в Института, като обсъжда и приема отчетите им за изпълнение на индивидуалния учебен план.

(11) Промяна на темата на дисертационния труд и на научния ръководител се допуска по изключение, но не по-късно от 3 месеца преди датата на защитата. По предложение на ръководителя на докторанта, обсъдено и прието от съответната секция, Научният съвет взема решение за промяната, въз основа на което директорът издава заповед.

Чл. 17. Научният съвет се произнася по молби за смяна на формата на обучение (от редовна в задочна) и за прекъсване на обучението на докторанти по уважителни причини.

Чл. 18. След изтичане на срока за обучение на докторантите Научният съвет по предложение на съответната секция утвърждава състава на семинара за обсъждане на отчета на докторанта в съответствие с чл. 15, ал. 1 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език и взема решение по доклада на семинара на първичното научно звено в съответствие с чл. 15, ал. 2 на същия правилник.

Чл. 19. (1) Преди предварителното обсъждане на дисертационния труд при необходимост съгласно чл. 22, ал. 1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език Научният съвет определя хабилитирано лице, което да участва в проверката на оригиналността на дисертационния труд.
(2) Научният съвет взема окончателно решение в случаите по чл. 22, ал. 3 от Правилника, когато се установи плагиатство.

Чл. 20. (1) Научният съвет по предложение на съответната секция утвърждава състава на семинара за предварително обсъждане на дисертационния труд съгласно чл. 23, ал. 3 на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български.

(2) Протоколът от заседанието на семинара се изпраща в двуседмичен срок в Научния съвет.

(3) При положително решение от предварителното обсъждане в секцията Научният съвет в едномесечен срок взема решение за състава на научното жури, предложен от секцията, и открива процедура за публична защита.

Чл. 21. (1) Научният съвет взема решение с явно гласуване за откриване на конкурсна процедура за заемане на академичната длъжност „асистент“ по мотивирано предложение на директора.

(2) Преди изтичане на срока за подаване на документи по предложение на Научния съвет директорът определя със заповед тричленна комисия от хабилитирани лица в съответната научна област, която проверява документите на кандидатите и провежда събеседването.

(3) След приключване на конкурсната процедура Научният съвет утвърждава класирането на първото си заседание, но не по-късно от две седмици след получаване на протокола за проведеното събеседване. С решението на Научния съвет се определя и срокът на трудовия договор, който не може да бъде по-дълъг от 4 години.

(4) По мотивирано предложение на директора Научният съвет взема решение за назначаване на академичната длъжност „асистент“ докторант, отчислен с право на защита в Института, но незавършил процедурата по защитата на дисертационния си труд. При тези условия назначаването по трудов договор е за срок не по-дълъг от две години съгласно чл. 44, ал. 1 от ППЗРАСРБ.

Чл. 22. (1) Научният съвет взема решение с тайно гласуване за обявяване на конкурси за заемане на академичната длъжност „главен асистент“ по мотивирано предложение на директора на Института. Преди да направи предложението, директорът изисква становището на съответната секция и становище на Атестационната комисия относно пригодността на евентуалния кандидат за участие в конкурса, ако този кандидат е на основен трудов договор в Института за български език.

(2) В срок до две седмици след публикуване на обявата в „Държавен вестник“ по предложение на съответната секция Научният съвет утвърждава състав на научно жури и въпросник за провеждане на конкурса.

(3) Не по-късно от 7 дни след конкурса председателят на научното жури внася в Научния съвет доклад с мотивирано предложение за избор на не повече от един кандидат. Научният съвет провежда избора в срок до 14 дни от постъпването на доклада. При избора трябва да участват 2/3 от редуцирания списъчен състав на Научния съвет. Решенията се вземат с явно гласуване и с мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав. Списъчният състав на Научния съвет не може да се редуцира с повече от една шеста, като се редуцират само членове, които се намират в чужбина, отсъстват поради болест или им е разрешен продължителен отпуск.

Чл. 23. (1) Научният съвет взема решение с тайно гласуване за обявяване на конкурс за заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“ по мотивирано предложение на директора на Института. Преди да направи предложението, директорът изисква становището на съответната секция и становище на Атестационната комисия относно пригодността на евентуалния кандидат за участие в конкурса, ако този кандидат е на основен трудов договор в Института за български език.

(2) Преди изтичане на законно установения срок за подаване на документи по предложение на съответната секция Научният съвет обсъжда и гласува състава на научното жури.

(3) Не по-късно от 7 дни след конкурса председателят на научното жури внася в Научния съвет доклад с мотивирано предложение за избор на не повече от един кандидат. НС провежда избора в срок до 14 дни от постъпването на доклада. При избора трябва да участват най-малко 2/3 от редуцирания списъчен състав на Научния съвет съгласно чл. 22, ал. 3, изр. 5-о. Решенията се вземат с явно гласуване и с мнозинство повече от половината от редуцирания списъчен състав.

(4) За избора на професор е необходимо поне 1/3 от състава на Научния съвет с право на глас да бъдат професори или доктори на науките. При невъзможност да се изпълни това условие за участие в конкретната процедура за заемане на академичната длъжност „професор“ могат да бъдат привлечени и други учени, които осигуряват изискванията на изр. 1-во от настоящата алинея.

IV РАЗДЕЛ. ПЛАНИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА НАУЧНАТА ДЕЙНОСТ

Чл. 24. Научният съвет ръководи научноизследователската дейност на Института за български език, която се провежда според научноизследователски план.

Чл. 25. (1) Научноизследователският план се обсъжда и утвърждава от Научния съвет на Института за български език.

(2) Научноизследователският план включва колективни и индивидуални проекти, разработвани на академично, междуинституционално и международно равнище (включително по двустранни международни спогодби на БАН), съответстващи на предмета на дейност на Института за български език. Приемат се планови проекти с продължителност за изпълнение и отчитане до три години.

(3) Право на планова индивидуална тема имат хабилитираните учени и главните асистенти доктори. Ръководител на колективен проект може да бъде хабилитирано лице или главен асистент.

(4) Предложенията за научноизследователските проекти се изготвят от изпълнителите, обсъждат се и се приемат на заседание на секцията и се представят от ръководителя на проекта пред Научния съвет.

(5) Проектните предложения съдържат освен имената на ръководителя и на изпълнителите подробна анотация, включваща изследователските цели и очакваните резултати от проекта, и подробно описание на видовете дейности за периода на изпълнение на задачите по етапи според утвърдените от БАН форми на планиране. Предложението включва също и оценка за научната и обществената значимост на проекта, включително и възможностите за реализацията му.

(6) Във връзка с изпълнението на проектите Научният съвет може да променя съставите на авторските колективи и заплануваните срокове след мотивирано предложение от ръководителя на проекта, но не по-късно от шест месеца преди края на проекта.

(7) Членовете на научния състав участват в минимум два проекта от научноизследователския план на Института. По изключение Научният съвет може да вземе друго решение.

(8) Научноизследователският план включва индивидуални теми на учени само когато предходният им индивидуален проект е приет от Научния съвет за изпълнен.

(9) При кандидатстване за проект за външно финансиране Научният съвет одобрява темата, целите, задачите, очакваните резултати, ръководителя и участниците в проекта.

(10) За ръководители на проекти на Института за български език, с които се кандидатства за външно финансиране, се избират лица, които са на основна работа в Института.

(11) Броят на външните лица, включвани като участници в проекти на Института, с които се кандидатства за външно финансиране, не може да надхвърля 40% от общия брой участници в проекта.

(12) Спечелени проекти с външно финансиране се приемат от Научния съвет за включване в научноизследователския план на Института, ако съответстват на приоритетните направления на Института, продължителността им е повече от шест месеца и няма ограничения от финансиращата страна. В зависимост от вида на проекта и условията на финансиращата организация при включване в плана на Института Научният съвет взема решение за начина на отчитане и приемане на проекта за завършен съгласно чл. 26, ал. 12.

(13) Проект от научноизследователския план на Института завършва с монография, сборник с трудове или равностоен цикъл от тематично свързани научни публикации (студии и/или статии), речник (определен обем речникови статии), атлас, ресурс или компютърно приложение в интернет. Проектите с външно финансиране завършват с резултат, определен в работната програма.

(14) Участници в проект, на които предстои да навършат пенсионна възраст, планират дейността си на етапи в рамките на тригодишния период на проекта, като представят пред съответната секция и пред Научния съвет постигнатите през дадения етап резултати два месеца преди възможната дата за прекратяване на трудовото правоотношение.

Чл. 26. (1) Всички проекти се отчитат в рамките на запланувания срок.

(2) В началото на всяка година научният секретар изготвя график за отчитането на изтичащите през годината проекти.

(3) Приключилите научноизследователски проекти се обсъждат на открито разширено заседание на съответната секция, на което присъстват поне петима хабилитирани учени, които не са участници в проекта. При необходимост съставът на съответната секция се разширява. Разширеният състав се обсъжда и предлага с протокол от секцията и се приема с решение на Научния съвет, въз основа на което директорът издава заповед.

(4) За обсъждането се изготвят две рецензии от хабилитирани учени или главни асистенти, специалисти в научната област на проекта. Рецензентите (вътрешни и външни за Института) се обсъждат и предлагат предварително с протокол от заседание на секцията и се приемат от Научния съвет на Института за български език.

(5) Най-късно две седмици преди откритото обсъждане ръководителят на проекта или секретарят на секцията изпраща по електронната поща съобщение до всички членове на Института за насрочване на обсъждането и предоставя електронен достъп до материалите по обсъждането. Материалите задължително включват резултатите от изпълнението на проекта според чл. 25, ал. 13 и двете рецензии.

(6) Заседанието за обсъждане на приключил проект завършва с гласуване на решения, с които се предлага на Научния съвет да приеме за успешно завършен обсъждания проект и за отпечатване трудовете, които са резултат от работата по проекта. При вземането на решенията при обсъждането право на глас имат всички присъстващи доктори, главни асистенти и хабилитирани лица.

(7) Всички материали от обсъждането на приключили проекти, включително трудовете, предложени за печат, се изпращат на електронния адрес на Научния съвет (nauchensavet@ibl.bas.bg). В материалите за разглеждане от Научния съвет се включват научният отчет на проекта (с подробно описани научни резултати), всички трудове по проекта (публикувани, с пълно библиографско описание, и непубликувани; за електронно публикуваните трудове се представя линк), рецензиите, доклад за нанесените след обсъждането поправки и допълнения в предложените за печат трудове и протоколът от обсъждането.

(8) Приемането от Научния съвет за печат на трудове, резултат от планов проект, може да става и на по-късен етап след приемането на проекта за завършен. Разглеждат се и се приемат за печат само трудове, които са представени в окончателно завършен вид. В Научния съвет се внасят трудовете за печат, рецензиите от предварителното обсъждане, доклад за нанесените след обсъждането поправки и допълнения в предложените за печат трудове и протоколът от обсъждането.

(9) Трудове, които не са резултат от изпълнението на планов проект, се обсъждат и приемат за печат по реда на приключилите научноизследователски планови проекти съгласно ал. 3 – 5 и ал. 8 от настоящия член.

(10) Тематични сборници и сборници от конференции, чиито статии и студии не са предварително анонимно рецензирани, се приемат за печат с две рецензии. Рецензентите се предлагат и приемат от НС.

(11) За всеки труд, приет за печат, Научният съвет решава дали трудът да излезе като издание на Института за български език.

(12) Преработени и/или допълнени научни трудове, вкл. преведени на чужд език, се внасят в НС за приемане за печат като издания на Института за български език преди повторното им публикуване. Тези трудове трябва да са придружени от поне една рецензия от хабилиотиран учен.

(13) Оригиналността на всички монографични трудове, които се внасят за приемане за печат от НС, се проверява от ръководството на Научния съвет чрез използваната в БАН електронна система за плагиатство.

(14) Проект с външно финансиране, включен в научноизследователския план на Института в съответствие с чл. 25, ал. 12, може да се отчита и приема за завършен след обсъждане в Научния съвет въз основа на представен от ръководителя на проекта подробен отчет за работата и постигнатите резултати, без да бъдат прилагани изискванията по ал. 3 – 6 от настоящия член.

Чл. 27. (1) Най-късно три седмици след получаването на материалите от разширеното заседание на секцията Научният съвет обсъжда в присъствието на ръководителя на проекта или негов заместник резултатите от изпълнението и след положителна оценка взема решение за приемане на проекта за завършен и за отпечатване на трудовете по проекта. Същият срок важи и за случаите по чл. 26, ал. 8, 9 и 10.

(2) В случаите, когато без обективни причини планов проект не е завършен и отчетен в срок или Научният съвет не е приел отчета по проекта, Директорът на Института следва да обяви незабавна атестация на участниците в проекта.

Чл. 28. Научният съвет приема доклади след продължителни (над три месеца) командировки и специализации в страната и чужбина на членовете на Института за български език.

Чл. 29. (1) Заседанията на Научния съвет се обявяват най-малко една седмица преди провеждането им, като всички материали по предложения дневен ред се изпращат електронно до членовете на Научния съвет. По изключение заседание на Научния съвет може да се обявява и в по-кратки срокове.

(2) Заседанията на Научния съвет са присъствени. По изключение може да се провеждат онлайн заседания посредством специализирани платформи или по електронната поща.

Чл. 30. (1) Отчетът за научноизследователската дейност на Института за български език за съответната година се изготвя въз основа на постъпилите секционни отчети, които включват и обобщават отчетите за колективните и индивидуалните научноизследователски проекти.

(2) Общият годишен отчет за научноизследователската дейност и финансовият отчет на Института за български език се приемат от Общото събрание на учените съвместно с Научния съвет съгласно Устава на БАН.

V РАЗДЕЛ. ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Този правилник е приет от Научния съвет с Протокол № 8 от 08.09.2011 г. и влиза в сила от датата на приемането му. Изменен и допълнен с Протокол No 8 от 03.04.2014 г., Протокол № 7 от 07.06.2018 г., Протокол № 12 от 26 – 27.05.2020 г., Протокол № 11 от 11.06.2020 г., Протокол № 12 от 18.06.2020 г., Протокол № 13 от 26.06.2025 г., Протокол № 14 от 07.07.2025 г., Протокол № 8 от 22.04.2026 г.

§ 2. Чл. 25, ал. 12, второ изречение влиза в сила от приемането на измененията и допълненията с Протокол № 14 от 07.07.2025 г. За приети проекти преди тази дата се взема решение при приемане на научноизследователския план за следващия тригодишен период.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАУЧНИЯ СЪВЕТ:
(доц. д-р Хр. Дейкова)

ДИРЕКТОР НА ИНСТИТУТА ЗА
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК:
(проф. д-р Св. Коева)